

Sygn. akt I CSK 1407/22

POSTANOWIENIE

Dnia 11 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa A.W.
przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie Śląskiemu
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 11 maja 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 22 kwietnia 2021 r., sygn. akt I ACa 874/19,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 500 (pięćset) zł tytułem części kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym;**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Katowicach na rzecz adw. M.N. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną powodowi A.W. z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda A.W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22 kwietnia 2021 r., sygn. akt I ACa 874/19 Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.

W ocenie skarżącego postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach jest dotknięte nieważnością, a to z uwagi na sprzeczność składu orzekającego z przepisami prawa, gdyż w składzie orzekającym uczestniczył SSO T.T., delegowany z Sądu Okręgowego w Gliwicach do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Apelacyjnym w Katowicach w sposób niezgodny z art. 77 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej: „u.s.p.”). Jak bowiem wynika z treści pisma z dnia 7 lipca 2016 r. SSO T.T. został delegowany z Sądu Okręgowego w Gliwicach do pełnienia obowiązków sędziego w Sądzie Apelacyjnym w Katowicach na czas nieokreślony na podstawie decyzji podpisanej przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Ł.P..

Powyższa kwestia została już wyjaśniona w uchwale Pełnego Składu Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2007 r., BSA I- 4110-5/2007, w której wskazano, że ustawowe uprawnienia Ministra Sprawiedliwości do delegowania sędziego do pełnienia obowiązków w innym sądzie (art. 77 § 1 u.s.p.) może być w jego zastępstwie albo z jego upoważnienia wykonywane przez sekretarza stanu lub podsekretarza stanu (art. 37 ust. 1 i ust. 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów). Powoływana przez skarżącego uchwała Pełnego Składu Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2014 r., BSA I-4110-4/13 dotyczy innej sytuacji prawnej, tj. przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe na podstawie art. 75 § 2 pkt 1 w zw. z § 3 u.s.p.).

W podstawach skargi kasacyjnej powód zarzucił również nieważność postępowania na podstawie art. 379 pkt 1 k.p.c. z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej w zakresie jego żądania o przyznanie emerytury oraz naruszenie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 378 § 2 k.p.c. i art. 199 § 1 k.p.c. przez zaniechanie przez Sąd drugiej instancji uchylenia wyroku Sądu pierwszej instancji oraz odrzucenia pozwu w zakresie żądania przyznania emerytury.

Jakkolwiek skarżący w podstawach przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie eksponuje tej kwestii, to Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c., uwzględnia nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji z urzędu, a zatem należy również dokonać z urzędu oceny w tej materii. Wprawdzie w żądaniu pozwu jedno z dochodzonych roszczeń powód określił jako zasądzenie

od pozwanego dożywotniej emerytury w kwocie 3 500 zł miesięcznie, ale tego rodzaju roszczenie nie było konstruowane w oparciu o okoliczności miarodajne dla przepisów z zakresu ubezpieczeń społecznych - co miałoby znaczenie także z perspektywy art. 464 k.p.c. - lecz na podstawie okoliczności faktycznych adekwatnych dla roszczenia o charakterze cywilnoprawnym wywodzonego z deliktu. Mianowicie podstawę dochodzonych roszczeń powód upatrywał w tym, że Rejonowy i Powiatowy Urząd Pracy zatajały przed nim oferty pracy i przez to został pozbawiony możliwości zarobkowania w latach 1990 - 2015.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c. oraz w zw. z art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: Dz. U. z 2020, poz. 762) w zw. z § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm., w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz. U. z 2016 r. poz. 1668), uznając że okoliczności, które zadecydowały o zastosowaniu art. 102 k.p.c. w postępowaniu apelacyjnym i w konsekwencji o częściowym obciążeniu powoda tymi kosztami, są aktualne także w postępowaniu kasacyjnym.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi z urzędu orzeczono na podstawie art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze (jedn. tekst: Dz. U. 2020, poz. 1651) w zw. z § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 7, § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r., poz. 18).